

#wijoverdrijvenniet.

Strijd tegen seksisme blijft nodig

De westerse samenleving schuift gelijkheid tussen mannen en vrouwen graag naar voren als een van haar grote verworvenheden. We groeien op met de idee dat mannen en vrouwen gelijk zijn. Vrouwen kunnen stemmen, genieten onderwijs, er zijn wetten tegen ongewenste seksuele intimiteiten, er zijn vrouwen met topposities in grote bedrijven, het principe van gelijke lonen wordt erkend, ... Het klopt dat het toekomstbeeld van jonge meisjes zich niet langer beperkt tot huishoudelijke taken en de opvoeding van de kinderen.

Dossier door EMILIE (Gent)

Discriminatie en seksisme niet verdwenen

Ondanks alle verworvenheden, blijven ook vandaag genderdiscriminatie en seksisme nog overeind, en komen vrouwenrechten systematisch onder vuur te staan.

Verhalen over losse handen, opdringerige blikken, vulgaire gebaren en schunnige opmerkingen. Over intimidatie, achtervolging, aanranding en verkrachting. Seksisme is overal. Dat bewijst de stroom van reacties op Twitter, gevolgd door de hashtag #wijoverdrijvenniet en het publieke debat dat ontstond rond verkrachting naar aanleiding van de dood van Steve Stevaert.

Blogster Yasmine Schillebeeckx zette de verontwaardigingsgolf in gang. Naar aanleiding van internationale vrouwendag (8 maart) publiceerde ze een blogpost getiteld 'Mijn naam is niet Hey Sexy'. Daarin deelt ze haar ervaringen met alledaags seksisme, nageroepen en lastiggevallen worden op straat. Het stuk werd overgenomen door De Morgen en Knack Magazine en leidde tot heel wat reacties. Journalisten Marc Didden en Guido Everaert publiceerden columns in De Morgen waarin ze "die klagende vrouwen" bestempelen als "juffrouw Truttebol" die "maar eens moeten leren omgaan met complimentjes". Om aan te tonen dat ze niet de enige was, lanceerde Schillebeeckx een oproep om ervaringen met alledaags seksisme te delen via sociale media aan de hand van de hashtag #wijoverdrijvenniet. Er volgde een stortvloed van getuigenissen.

Er was toch een anti-seksismewet?

Ook in 2013 stonden de media vol van artikels en opiniestukken die dagdagelijks seksisme aankaartten. Dat gebeurde naar aanleiding van de ophefmakende documentaire 'Femme de la rue' waarin een jonge vrouw, gewapend met een verborgen camera, filmt hoe ze voortdurend lastiggevallen wordt door mannen die

haar naropen, beledigen en zich aan haar opdringen. Toenmalig Minister van Gelijke Kansen, Joëlle Milquet, beloofde een harde aanpak van vrouwendiscriminatie. Op 3 augustus 2014 ging de zogenaamde antiseksismewet in voege. Voortaan kon elk gebaar of elke handeling waarbij "een persoon zwaar en openlijk geminacht wordt omwille van zijn/haar geslacht, leiden tot een geldboete." Deze geldboetes zouden geïnd worden door Gemeentelijke Administraties Sacties (GAS).

Hiermee reduceerde Milquet seksisme niet alleen tot een of andere vorm van overlast waarvoor GAS boetes doorgaans worden ingeroepen, ook individualiseerde ze een fenomeen dat een maatschappelijk probleem is. Met de antiseksismewet bestrijdt Milquet individuele gevallen van seksisme en culpabiliseert ze het individu. Reclame-bedrijven, die dagdagelijks een objectiverend en seksistisch beeld van vrouwen de wereld insturen, kunnen gewoon hun gang blijven gaan.

Die reclamebedrijven zijn een belangrijke speler in het massaal verspreid beeld van de vrouw als seksobject. Voor elk product – gaande van auto's tot studentenfuiven – wordt het vrouwelijke lichaam gebruikt om de verkoopcijfers op te krikken. Het verzet tegen het gebruik van vrouwenlichamen in reclame heeft niets te maken met preutsheid. Als socialisten verdedigen we de verworvenheden van de emancipatorische strijd voor seksuele vrijheid die door de vorige generaties feministen werd gevoerd. We verzetten ons wel tegen het gebruik van het vrouwelijk lichaam voor commerciële doeleinden.

We worden dagelijks geconfronteerd met het zogenaamde ideale, vaak blote, vrouwenlichaam, met schrijnende fysieke complexen tot gevolg. Studies tonen aan dat slechts 1% van de jonge meisjes in Europa zich totaal tevreden verklaart met hun lichaam. De helft van de 6-jarige meisjes in Groot-Brittannië vindt zichzelf te dik. Naast dodelijke ziekten als anorexia en boulimia zorgt de

dagdagelijkse confrontatie met het ideale vrouwenbeeld ervoor dat vrouwen in de eerste plaats als een seksueel object worden gezien en pas in tweede instantie als een menselijk en denkend wezen.

Vrouwen worden zo onder druk gezet om seksuele gedragingen te aanvaarden die niet beantwoorden aan hun wensen en lusten. We verdedigen de seksuele vrijheid, maar vrijheid impliceert ook het recht om “neen” te zeggen en te kunnen verwachten dat die neen gerespecteerd wordt.

De dood van Steve Stevaert en de uitlatingen van VUB-decaan Willem Elias deden het debat rond verkrachting en geweld op vrouwen opnieuw opblazen. Per dag worden in België 8 aangiftes van verkrachting gedaan. Tussen 2009 en 2011 was er een stijging met 20%. Negen op tien slachtoffers van verkrachting zou geen aangifte doen. Al te vaak wordt geprobeerd om de oorzaken van verkrachtingen los te zien van de samenleving en de sociale verhoudingen. Zo wordt nog vaak gezegd dat dronken meisjes het meeste kans maken om het slachtoffer van seksueel geweld te worden. Dat legt de verantwoordelijkheid bij de slachtoffers en het ligt in de lijn van het argument dat minder korte rokjes zouden leiden tot minder seksistische opmerkingen op straat. Het grootste aantal verkrachtingen vindt nochtans binnen familiekringen plaats.

De maatregelen die nu voorgesteld worden, doen denken aan die van Milquet in 2013. Staatssecretaris voor Gelijke Kansen Elke Sleurs stelt medische testen voor die minder ingrijpend zijn, betere psychologische hulpteams en specifieke opleidingen voor politieagenten en onderwijzers. Hoewel dergelijk voorstellen moeten toegejuicht worden, zijn ze enkel gericht op de aanpak van individuele gevallen. Net als Milquets antiseksismewet worden symptomen bestreden zonder de oorzaak aan te pakken.

Oorzaak van seksisme bestrijden

De afgelopen jaren groeide het ongenoegen omtrent seksisme sterk. In China werd gestreden tegen de arrestatie van feministische activisten. In landen als Turkije en India waren er massabewegingen tegen geweld op vrouwen. Internationaal, ook in België, zagen we in 2011 de zogenaamde ‘Slutwalks’: protestmarsen waarbij vrouwen en meisjes het recht opeisen om de kleren te dragen die ze willen zonder dat dit een uitnodiging tot geweld of seksisme is. “Neen betekent neen” en “Wat we dragen is onze zaak”, waren enkele van de slogans van deze acties. Het maatschappelijk debat na ‘Femme de la Rue’ wordt nu verdergezet met #wijjovertuigen.

Dit debat vindt plaats tegen een achtergrond van harde besparingen door de vorige en huidige regeringen.

De nieuwe regels voor de inschakelingsuitkering, opgezet door de regering-Di Rupo, zorgen ervoor dat 55.000 mensen hun uitkering verliezen. Maar liefst 65% daarvan zijn vrouwen. De beperkingen van de werkloosheidsuitkering zorgen ervoor dat vrouwen die samenwonen met een partner soms amper 125 euro per maand krijgen.

De pensioenhervorming van de regering Michel vereist een loopbaan van 42 jaar voor een voltijds pensioen. Zonder er rekening mee te houden dat drie op de vier vrouwen zelfs nooit aan een

loopbaan van 42 jaar geraken. Dat aantal zal nog verder oplopen als wordt beslist om een aantal gelijkgestelde periodes (bij bevalingsverlof, tijdelijke werkloosheid, ouderschapsverlof, ...) niet meer mee te tellen.

En dan zijn er nog de besparingen in de openbare diensten. Maggie De Block, minister van Volksgezondheid, bespaart volgend jaar 355 miljoen euro in de gezondheidszorg. Daarnaast zal de Vlaamse regering ook 133 miljoen euro besparen op kinderopvang. In alle facetten van de zorgsector zijn er wachtlijsten, ook voor dringende gevallen. Het tekort aan georganiseerde zorg betekent dat heel wat taken op de kap van gezinnen terechtkomen en dan vooral op die van vrouwen. Huishoudelijk werk en zorg voor kinderen en ouderen is vaak niet te combineren met voltijds werk. Dit verklaart waarom vrouwen oververtegenwoordigd zijn in deeltijds werk. Daardoor bouwen vrouwen minder rechten voor uitkeringen en pensioenen op. Een kwart van de vrouwelijke gepensioneerden heeft recht op een pensioen van minder dan 500 euro. Lage lonen en een stijgende levensduurte maken dat vrouwen zonder partner een veel hoger armoederisico lopen. De financiële onafhankelijkheid van vrouwen die vanaf eind jaren 50 systematisch werd opgebouwd, wordt vandaag met rasse schreden afgebouwd.

Strijd nodig

Als vrouwen vandaag een grotere vorm van emancipatie hebben bekomen, is dat het resultaat van strijd door vorige generaties die opkwamen voor meer onafhankelijkheid, vrijheid en gelijkheid. Maar als die strijd niet gepaard gaat met strijd tegen het kapitalisme, is het systeem in staat om iedere vooruitgang in haar eigen voordeel om te zetten en er een winstbron van te maken. Vandaag is er een grotere seksuele vrijheid, maar is seks ook alomtegenwoordig als commercieel product waarmee grote winsten gemoeid zijn (onder meer door de porno-industrie maar ook in de cosmetica, reclame, ...). Seksisme staat het kapitalisme toe nog meer winst te boeken door de creatie van ‘nieuwe markten’ zoals plastische chirurgie, diëten, maquillage,

Om die reden mag de strijd tegen seksisme niet geïsoleerd worden van de strijd tegen het geheel van het kapitalistische systeem dat seksisme voortbrengt. De strijd voor vrouwenrechten is onlosmakelijk verbonden met de opbouw van een andere samenleving. Een samenleving waarin seksuele vrijheid niet wordt ingezet voor commerciële doeleinden. Waarin degelijke, betaalbare collectieve diensten de gelijkheid tussen mannen en vrouwen versterken en hun financiële onafhankelijkheid ondersteunen. Een samenleving waarin collectieve arbeidsduurvermindering (30-uren werkweek) de massale werkloosheid verhelpt en een degelijke balans garandeert tussen werk en gezin.

De noden van vrouwen zijn noden voor de volledige werkende bevolking: goede lonen, degelijke arbeidsvoorwaarden, kwaliteitsvolle en betaalbare openbare diensten die een deel van het huishoudelijk werk opnemen. Daarom moeten vrouwen én mannen, samen strijden voor een socialistische samenleving.